

edito

De laatste tien jaar is voeding een populair onderzoeksthema geworden in de sociale en humane wetenschappen. Koken, eten en drinken worden op alle mogelijke manieren en vanuit verschillende invalshoeken bestudeerd. Maar al veel langer, sinds de jaren 1970, speelt het departement Geschiedenis aan de VUB een belangrijke rol in dit onderzoeksveld, zowel in België als op internationaal niveau. De expertise die sindsdien is opgebouwd, ook in verschillende andere departementen van de Brusselse universiteit, werd in 2003 geïnstitutionaliseerd in de onderzoeksgroep FOST (Social & Cultural Food Studies), met als grote bezieler prof. dr. Peter Scholliers. Historica Gwenn Van den Steen maakte bij hem een masterscriptie over een aspect van voeding waar zowat iedereen, althans in het rijke Westen, mee geconfronteerd wordt: de afslankrage. Vreemd genoeg is daar nog nauwelijks historisch onderzoek naar gedaan, behalve in de Verenigde Staten. Op basis van die literatuur onderzoekt de auteur het fenomeen voor de Tweede Wereldoorlog in Nederland. Waarom Nederland? Omdat ze daar een beroep kon doen op de databank Historische kranten van de Koninklijke Bibliotheek van Nederland. Die bevat ruim 8 miljoen digitale krantenpagina's. Met de woordcombinatie 'slanke lijn' zocht ze naar relevante artikels om een aantal aspecten van de afslanktrend te belichten, zoals de invulling van het

begrip 'slanke lijn', de medische opinies over afslanken, ideeën over vetten, vitaminen en calorieën, en de genderverhoudingen binnen de afslanktrend.

Sven Tuytens is correspondent voor de VRT in Spanje. Hij vroeg zich af waarom er tussen de bijna 2400 vrijwilligers uit België die in de Spaanse Burgeroorlog gingen vechten, niemand tot een 'mythisch' icoon uitgroeide, zoals dat wel gebeurde met mensen uit andere landen. Via Rudi Van Doorslaer, directeur van CEGESOMA, leerde hij het verhaal van Piet Akkerman kennen, een Antwerpse diamantzager en vakbondsleider. Piet trok samen met zijn broer Emiel in 1937 naar Spanje. Beiden werden er doodgeschoten. De auteur geraakte gefascineerd door dit verhaal. Op zoek naar het graf van Piet bezocht hij samen met Pedro García Bilbao, de verantwoordelijke van de plaatselijke vereniging voor het historisch geheugen, de streek rond Algora. Zijn bezoek bracht de vereniging op het idee om dit jaar de Antwerpenaar Piet Akkerman te eren. Op 21 maart 2015 werd afgesproken op het dorpsplein van Torija. Een spannend relaas over het droevige einde van een idealist en over de niet evidente herdenkingsplechtigheid.

In augustus 2014 zag de burgerbeweging HART BOVEN HARD het licht, na de eerste besparingsplannen van de nieuwe Vlaamse regering. Ze staat voor heel

wat verenigingen waarvan Amsab-ISG de archieven bewaart. Onze huisfotograaf Geert Bonne stapte op zondag 29 maart mee in de Grote Parade, de eerste grote manifestatie van HART BOVEN HARD, en maakte er foto's voor de toekomst.

In de rubriek Curiosum laten we jullie kennis maken met een merkwaardige collectie in Amsab-ISG: de *cartes de visite*. Dat zijn kartonnen visitekaartjes waarop een foto werd afgedrukt – meestal een portret. Ze waren heel populair in de tweede helft van de 19e eeuw en het begin van de 20e eeuw. De kaartjes werden geschonken aan familie en vrienden. Het werd een echte rage om ze onder elkaar uit te wisselen. Tegelijk waren ze een ideaal medium om promotie te voeren voor de fotograaf. In onze museumkelder tonen we deze zomer een selectie van onze rijke verzameling *cartes de visite*. De tentoonstelling vindt plaats in het kader van *80 Days of Summer – Stories of Identity*, een fotofestival met 27 tentoonstellingen op 10 locaties in de stad Gent. Het thema van deze eerste editie is identiteit, in al haar gedaanten. Iedereen is van harte welkom!

‘Vluchten kan steeds minder’, zo begint archivaris Piet Creve zijn artikel over de archieven van het Overlegcentrum Integratie van Vluchtelingen en Vluchtelingenwerk Vlaanderen. Archieven die net zijn verwerkt en zeker van nut zullen zijn bij de uitwerking van het

project van Vluchtelingenwerk Vlaanderen: *Gastvrij Vlaanderen? 65 jaar onthaal van vluchtelingen door het middenveld in Vlaanderen en Brussel*, gefinancierd door de Vlaamse Gemeenschap. Het project omspannt de periode van 1951, het jaar van de Conventie van Genève, tot 2016. De bedoeling is een zicht te krijgen op de talrijke kleine en grote initiatieven die in de loop van die jaren zijn ontstaan voor de opvang van vluchtelingen, en het erfgoed daarvan op te sporen. Voor een deskundige begeleiding staat een uitgebreide stuurgroep garant: FARO, Red Star Line, Kazerne Dossin, Erfgoedcel Noorderkempen, ADVN, Liberaal Archief, KADOC-KU Leuven en Amsab-ISG.

En dan zijn er twee uitgebreide en zeer leeswaardige recensies over twee minstens even leeswaardige publicaties. Prof. Bruno De Wever bespreekt het boek van Herman Balthazar en Nico Van Campenhout, *Twee jonge Vlamingen in den Grooten Oorlog. Oorlogsdagboeken en levensverhaal van de flaminganten August Balthazar en Leo Picard*. Hij focust daarbij vooral op de figuur van Gust Balthazar. Prof. Marc Boone gidst ons door *Het land dat nooit was. Een tegenfeitelijke geschiedenis van België*. Een schitterend voorbeeld van ‘serieuze’ counterfactual history, onder redactie van Koen Aerts, Maarten Van Ginderachter en Antoon Vrints.

Ideale vakantielectuur: de boeken én uiteraard dit nummer.

Paule Verbruggen